

KVALITETSDEKLARATION

Prisindex och priser på livsmedelsområdet 2017 (JO1001)

Ämnes- och statistikområde

Prisindex och priser på livsmedelsområdet

Referenstid

2017

Produktkod

JO1001

Statistikens kvalitet.....	3
1 Relevans.....	3
1.1 Ändamål och informationsbehov.....	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov.....	3
1.2 Statistikens innehåll.....	3
1.2.1 Objekt och population.....	4
1.2.2 Variabler.....	4
1.2.3 Statistiska mått.....	5
1.2.4 Redovisningsgrupper.....	5
1.2.5 Referentstider.....	6
2 Tillförlitlighet.....	6
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2 Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1 Urval.....	7
2.2.2 Ramtäckning.....	7
2.2.3 Mätning.....	7
2.2.4 Bortfall.....	8
2.2.5 Bearbetning.....	8
2.2.6 Modellantaganden.....	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig.....	8
3 Aktualitet och punktlighet.....	9
3.1 Framställningstid.....	9
3.2 Frekvens.....	9
3.3 Punktlighet.....	9
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	9
4.1 Tillgång till statistiken.....	9
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	9
4.3 Presentation.....	10
4.4 Dokumentation.....	10
5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	10
5.1 Jämförbarhet över tid.....	10
5.2 Jämförbarhet mellan grupper.....	10
5.3 Samanvändbarhet i övrigt.....	11
5.4 Numerisk överensstämmelse.....	11
Allmänna uppgifter.....	11
A SOS-klassificering.....	11
B Sekretess och personuppgiftsbehandling.....	11
C Bevarande och gallring.....	12
D Uppgiftsskyldighet.....	12
E EU-reglering och internationell rapportering.....	12
F Historik.....	12
G Kontaktuppgifter.....	12

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Sedan år 1970 har prisutvecklingen i Sverige på jordbruks- och livsmedelsområdet följts genom redovisning av ett system av indexserier. Under prisregleringsperioderna fram t.o.m. 1990 utgjorde detta indexsystem ett viktigt underlag vid prisöverläggningarna. Förutom A- och PM-index (Avräkningsprisindex och Produktionsmedelsprisindex) ingår i detta system PPI-J (Producentprisindex för jordbruksreglerade produkter) och KPI-J (Konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter). Tidigare har även PR-index (Primärförädlingsprisindex, tidigare benämnt Prisregleringsprisindex) ingått. Sedan 1995 har PM- och A-index alltmer anpassats till motsvarande indexserier Input Price Index och Output Price Index vid EU:s statistikmyndighet Eurostat.

Det övergripande syftet med indexserierna i systemet är att kunna följa den genomsnittliga prisutvecklingen, dels för jordbruks- och livsmedelsprodukter från jordbrukarledet fram till konsumentledet, dels för jordbrukets produktionsmedel.

Utöver prisindexserier redovisas priser för ett antal jordbruksprodukter.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

I Sverige används statistiken av branschorganisationer, enskilda företag, kommuner, Jordbruksverket och andra myndigheter som underlag för marknadsbedömningar, kalkyler, prognoser och utredningar. Många kommuner använder till exempel avräkningsprisindex för att årligen justera arrendavgiftens storlek gentemot arrendatorn. Statistiken används även av EU-kommissionen som underlag för marknadsbedömningar m.m.

1.2 Statistikens innehåll

Prisuppgifter samlas månadsvis in från ett stort antal uppgiftslämnare, oftast via e-postenkäter. Det är oftast olika uppgiftslämnare för olika produkter och de väljs ut på ett sådant sätt att få uppgiftslämnare ska täcka en stor del av marknaden.

Följande fyra indexserier redovisas med basår 2010 för samtliga serier. Endast PM-index och A-index ingår i Sveriges Officiella Statistik.

1. *Produktionsmedelsprisindex* (PM-index) avser att visa prisutvecklingen på de produktionsmedel som används i jordbruket. Denna indexserie

- är jämförbar med det Input Price Index, som Eurostat publicerar för alla EU-länder.
2. *Avräkningsprisindex (A-index)* avser att visa utvecklingen av avräkningspriser för jordbruksprodukter. A-index är en prisindexserie, varför det för producenterna inte ingår inkomsthöjande ersättningar, såsom direktbidrag i form av arealersättningar, djurbidrag eller gårdstöd. Denna indexserie är jämförbar med det Output Price Index, som Eurostat publicerar för alla EU-länder.
 3. *Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J)*, avser att visa prisutvecklingen på de livsmedel som lämnar livsmedelsindustrin för försäljning på svensk marknad och avser jordbruksprodukter, vilka ingick i den tidigare svenska jordbruksprisregleringen. Detta innebär till exempel att priser på trädgårdsprodukter inte ingår i denna prisserie.
 4. *Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J)* avser att visa prisutvecklingen på priser till konsument för samma produkter som PPI-J. Liksom för PPI-J ingår inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter. I KPI-J ingår importerade varor

Årsindex för enskilda produkter i A-index beräknas som ovägda eller vägda aritmetiska medelvärden av månadsindextal. För övriga indexserier beräknas årsindex för samtliga poster som ovägda medeltal av månadsindextal. Årsindextal för A-index totalt beräknas från årsindex för de enskilda produkterna.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen är samtliga företag i landet, som

- köper upp jordbruksprodukter från jordbrukssektorn, eller
- till jordbrukssektorn säljer sådana varor och tjänster, som utgör produktionsmedel inom jordbruket.

Antalet prisuppgifter som ligger till grund för avräkningsprisindex är totalt ca 250 st. Dock varierar antalet prisuppgifter över månaderna beroende på om det sker någon produktion eller ej för varan den aktuella månaden. För produktionsmedelsprisindex är prisuppgifterna ca 175 st per månad. I produktionsmedelsprisindex används också olika index (24 st delindex från KPI och 4 st från avräkningsprisindex) som ingående parametrar. Till exempel KPI:s delindexserie för diesel som en ingående parameter för att mäta prisutvecklingen av drivmedel.

1.2.2 Variabler

Följande variabler redovisas:

- avräkningspriser för jordbruksprodukter, per månad och år
- indextal per månad och år (2010 = 100)

- procentuella förändringar av indextalen jämfört med samma månad föregående år.

Både totalindex och produktindex beräknas i A- och PM-index som kedjade prisindex av typen Laspeyres index. Vägningstalen för enskilda poster har baserats på fördelningen av produktionsvärden resp. kostnader enligt EAA (Economic Accounts for Agriculture) under åren 2009–2011.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av skattningar av typen medelvärde och kvot. Följande skattningar är av typen medelvärde:

- avräkningspriser.

Följande skattningar är av typen kvot:

- indextal
- procentuell förändring.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Skattningar av medelpriser för vara av viss kvalitet totalt för landet redovisas för följande jordbruksprodukter:

- Höstvete, Råg, Korn, Foderkorn, Maltkorn, Foderhavre och Rågvete
- Raps
- Sockerbetor, Matpotatis, Potatis för stärkelse
- Tulpaner, Blomkål, Tomater, Vitkål, Växthusodlad gurka, Morötter och Lök
- Äpplen och Jordgubbar på friland
- Livkalv, Mellankalv, Hanungnöt, Ko
- Slaktsvin, Gris klass E respektive S samt Smågrisar
- Får, Lamm
- Mjölk, konventionell och ekologisk
- Ägg från frigående- respektive burhöns samt ekologiska.

I A-index ingår följande redovisningsgrupper:

- Vete, Korn, Havre, Råg, Annan spannmål, S:a spannmål
- Oljeväxtfrö och oljehaltiga frukter, Sockerbetor, Andra industrigrödor, S:a industrigrödor
- Foderväxter
- Grönsaker och frukt
- Matpotatis, Utsädespotatis, Annan potatis, S:a potatis
- Blommor och plantskoleväxter
- S:a Vegetabilier
- Nötkreatur, Storboskap, Kalv, Svin, Får och getter, Andra djur, S:a Djur

- Mjolk, Ägg, Andra animaliska produkter, S:a Animaliska produkter
- S:a Animalieproduktion
- A-index totalt.

I PM-index ingår följande redovisningsgrupper:

- Utsäde
- Elektricitet, Diesel, Andra bränslen och drivmedel, S:a Energi och smörjmedel
- Enkla gödselmedel, Sammansatta gödselmedel, S:a Gödnings- och jordförbättringsmedel
- Svampmedel, Insektsmedel, Ogräsmedel, S:a Växtskydds- och bekämpningsmedel
- Veterinärkostnader
- Djurfoder
- Underhåll av utrustning
- Underhåll av byggnader
- Andra varor och tjänster
- S:a Insatsförbrukning (löpande utgifter)
- Traktorer, Övriga maskiner, S:a Maskiner och redskap
- Byggnader
- S:a investeringsvaror och tjänster
- PM-index totalt

1.2.5 Referenstider

Priser och indextal redovisas för månad och kalenderår. I indexserierna är basåret 2010. Månadspriser och därmed månadsindexen baseras vanligen på priset den femtonde varje månad eller på genomsnittliga priser under månaden. Årsmedeltal beräknas som vägda medelvärden av månadstalen för avräkningspriser och A-index och som ovägda aritmetiska medelvärden av månadstalen för PM-index.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

På grund av den metod som används vid urvalen av företag och urvalen av varor och tjänster, är det inte möjligt att ange statistiska osäkerhetsmarginaler för de beräknade indextalen.

Av olika anledningar har vi under innevarande basår tvingats till revideringar utöver de vanliga löpande uppdateringarna som sker. De vanliga löpande uppdateringarna omfattar exempelvis uppdateringar som sker av spannmålen flera gånger om året när vi får in slutliga priser. Ett annat exempel är den årligen justeringen som sker i samband med att vi får in de slutliga avtals-/tilläggsbetalningarna för slakten.

Alla dessa revideringar som gjorts, utöver de vanligt löpande uppdateringarna, hittar du under "Fakta om statistiken" i avsnittet "Bra att veta" i det Statistiska meddelandet.

2.2 Osäkerhetskällor

De viktigaste felkällorna är urvalsfel, täckningsfel, mätfel och bortfallsfel. Det subjektiva urvalet av uppgiftslämnare och representantvaror torde tillsammans med själva prismätningen ge det största bidraget till osäkerheten.

2.2.1 Urval

Urvalsfel uppstår till följd av den metod som används för urvalet av inköps- och försäljningsställen och för urvalet av representantvaror. Båda urvalen görs subjektivt efter kriteriet att en stor del av respektive marknad skall täckas med relativt få prisuppgifter. Uppgiftslämnare blir därför oftast de större företagen på marknaden eller branschorganisationer och dessa lämnar prisuppgifter på de vanligaste produkterna.

2.2.2 Ramtäckning

En viss undertäckning föreligger p.g.a. att det finns företag (i allmänhet förhållandevis små) med anknytning till jordbrukssektorn som inte är kända och därför inte ingår i urvalsramen. Denna felkälla torde ge endast ett litet bidrag till osäkerheten.

2.2.3 Mätning

Priser samlas in för ett subjektivt urval av varor och tjänster, s.k. representantvaror. Priser erhålls dels genom e-postenkäter till företag dels från prislistor som används av företagen. Priset ska avse av jordbruksföretagen faktiskt erhållna eller utbetalda priser, men i vissa fall anger uppgiftslämnarna listpriser. Eventuella rabatter ska vara frångagna men är det inte alltid. I en situation då minskad efterfrågan leder till ökade inslag av rabatter överskattar ett index baserat på listpriser den verkliga prisutvecklingen. Motsatsen gäller när rabatterna minskar.

Priset ska i princip avse samma vara över tiden och inte inkludera kvalitetsförändringar. Om kvaliteten på en representantvara ändras, används olika metoder för att korrigera det erhållna priset i samband med indexberäkningen beroende på vilken information som föreligger.

På grund av att säsongsvängningarna vanligen är starka för trädgårdsprodukter, används för denna delserie i A-index den s.k. korgmetoden. Denna innebär att priser endast ingår i indexberäkningen de

månader då respektive produkt finns på marknaden. För denna produktgrupp baseras därför vanligen index på priser från olika produkter under på varandra följande månader. Indexjämförelser bör därför inte göras för närliggande perioder. Denna beräkningsmetod har föreslagits av EU:s statistikmyndighet Eurostat att användas i samtliga medlemsländer.

2.2.4 Bortfall

Vid bortfall någon månad används olika imputeringsmetoder. Vanligen används prisutvecklingen hos andra uppgiftslämnare för samma eller liknande produkt. När senare faktiska priser erhålls ersätter dessa de preliminära. Denna felkälla torde ge ett obetydligt bidrag till osäkerheten. Försvinner ett företag som prisuppgiftslämnare behandlas den saknade prisuppgiften som ett bortfall till dess att vi hittat en ny prisuppgiftslämnare. Finns det inga bra ersättare inom denna produkt används befintliga uppgiftslämnarens prisuppgifter som underlag om de anses tillräckliga.

2.2.5 Bearbetning

De insamlade uppgifterna granskas enskilt. Vid oklarheter tas kontakt med uppgiftslämnaren. När det finns oklarheter består de oftast i att prisförändringen är "onormalt" stor.

De insamlade uppgifterna läggs sedan in i beräkningsfiler där all bearbetning sker automatisk med hjälp av formler och länkar. Felaktigheter har påträffats genom åren i dessa formler och länkar som resulterat i olika åtgärder för att minimera risken för att de händer igen. Till exempel finns olika kontrollfiler där varje produkts prisutveckling visualiseras i diagram för att lättare kunna identifiera misstänkta felaktigheter.

2.2.6 Modellantaganden

-

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Vissa priser, speciellt avräkningspriser är preliminära vid första publiceringstillfället. Till skillnad från till exempel Konsumentprisindex ska PM- och A-index per definition revideras när nya definitiva uppgifter erhålls. Det betyder att indexserierna ständigt revideras på grund av till exempel att preliminära priser använts till dess att definitiva erhållits, efterlikvider blivit kända eller av andra orsaker. I vissa fall kan det ta upp till ett år innan alla månadsindex blir definitiva. Mellan tidpunkten för den första publiceringen och till dess att ett index blir definitivt kan indextalen förändras avsevärt, speciellt under perioder med stora prissvängningar. I Jordbruksverkets statistikdatabas finns alltid uppdaterade priser och prisindex. De Statistiska meddelandena däremot revideras ej bakåt i tiden

utan avser läget vid publiceringsdatumet. Det vill säga att om vi efter publiceringsdatumet får in slutliga priser eller får in ett pris vi saknat för den månad publikationen avser sker ingen ompublicering av det månadsmeddelandet. Däremot kommer de nytillkomna prisuppgifterna, som avser tidigare månader, bli uppdaterade i databasen vid nästa publiceringstillfälle.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Ca 45 dagar efter referensmånadens slut.

3.2 Frekvens

Statistiken beräknas och publiceras tolv gånger per år.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken presenteras i Statistiska meddelanden, månads- och årsvis i SM JO 49 samt för längre tidsperioder i SM JO 46, på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under avdelningen Statistik samt på SCB:s webbplats www.scb.se. De flesta statistikuppgifterna översänds kvartalsvis till EU:s statistikmyndighet Eurostat och publiceras därefter i Eurostats publikation "Agricultural statistics. Quarterly bulletin" (ISSN 1607-2308) och i dess databas. Vissa uppgifter publiceras även i den årliga sammanställningen som finns på webbplatsen som heter "Jordbruksstatistisk sammanställning".

Indexserier uttryckta med nuvarande och tidigare basår samt prisserier återfinns också i Jordbruksverkets statistikdatabas. Databasen återfinns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under "Statistik" eller under "E-tjänster".

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Primärmaterial lämnas inte ut. Inte heller sammanställningar som ligger på lägre aggregerad nivå än det som publiceras. Olika bearbetningar av publicerad statistik kan dock göras på begäran.

4.3 Presentation

Presentation sker i form av diagram, tabeller och korta textkommentarer.

4.4 Dokumentation

Dokumentation finns också i en publikation som började komma ut år 2000. Den senaste, JO 46 SM 0401 - Prisindex på jordbruks- och livsmedelsområdet 1966/67-2003, utkom 2004-06-10. En s.k. Fördjupad dokumentation av statistiken finns också tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under "Statistik".

För att få ytterligare information om innehållet i och bakgrunden till indexserierna på jordbruksområdet vänder man sig till Statistikenheten på Jordbruksverket med e-postadress statistik@jordbruksverket.se.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

I samband med EU-inträdet 1995 förändrades beräkningen av PM-index och A-index. Fram till och med 1994 ingick inte trädgårdsnäringen i någon av indexserierna. Till följd av de statistikkraV som finns inom EU:s statistikmyndighet Eurostat, beräknas PM- och A-index fr.o.m. januari 1995 inklusive trädgårdsnäringen.

I samband med byte till 1995 och 2000 som basår gjordes ytterligare en del förändringar av beräkningsmetoder och innehåll i indexserierna, så att de i allt större grad överensstämmer med motsvarande serier Input Price Index och Output Price Index inom EU. Detta har medfört att de nationella serierna inte är helt jämförbara bakåt i tiden.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

A- och PM-index kan i första hand jämföras med de Output- och Input-indexar från samtliga EU-länder som översänds till Eurostat. Dessa indexserier publiceras i Eurostats publikationer "Statistics in focus" och "Agricultural Quarterly bulletin" (ISSN 1607 - 2307) samt i Eurostats databas New Cronos.

A-index används också nationellt för jämförelser med PPI-J, KPI-J och KPI även om innehåll och beräkningsmetoder skiljer sig något åt. Vid jämförelser mellan prisutvecklingen på jordbruks- och livsmedelsprodukter enligt de olika indexserierna bör hänsyn tas till bl.a. följande:

- I A-index ingår endast inhemskt producerade råvaror medan i PPI-J och KPI-J även ingår importerade livsmedel.

- I A-index ingår trädgårdsprodukter, vilka inte ingår i PPI-J och KPI-J.
- I KPI-J ingår inte försäljning till storhushåll. Detta ska även gälla för PPI-J men eftersom urvalet till vilka produkter som ska ingå baseras på tullnummer går det dock inte att utesluta detta helt om det är så att ett tullnummer omfattar både små och stora förpackningar.
- •Varuurlvalen i PPI-J och KPI-J är ej samordnade och kampanjbidrag som ger lägre konsumentpriser påverkar KPI-J men inte PPI-J.
- •Förändringar av moms påverkar KPI-J men inte de båda övriga indexserierna.
- I A-index ändras vikter var femte år medan de i KPI-J och PPI-J ändras varje år.
- I KPI-J ingår även importerade produkter.

Siffrorna i A-index och PM-index kan komma att revideras då ytterligare information tillkommer såsom definitiva uppgifter om efterlikvider etc.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

-

5.4 Numerisk överensstämmelse

-

Allmänna uppgifter

A SOS-klassificering

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen ([1998:204](#)).

C Bevarande och gallring

Jordbruksverket är ansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av materialet. Enligt 19 § lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål. Jordbruksverket bedömer att de enkätuppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet gäller enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken, förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken.

E EU-reglering och internationell rapportering

Denna statistik faller inte under någon EU-reglering. Medlemsländerna beräknar och översänder siffror inom området "Agricultural Land Prices and Rents" till Eurostat enligt informella överenskommelser.

F Historik

Avräkningsprisindex och Produktionsmedelsprisindex finns publicerat i databasen från och med år 1967. PPI-J och KPI-J finns från och med år 1968.

G Kontaktuppgifter

<i>Statistikansvarig myndighet</i>	Jordbruksverket
<i>Kontaktinformation</i>	Daniel Persson
<i>E-post</i>	Fornamn.efternamn@jordbruksverket.se
<i>Telefon</i>	036-15 50 39